

L'orde de la Mercè a Salamanca: uns apunts

Autor: Leandre Martí

Data de publicació: 08-05-2021

En Leandre Martí ha visitat la ciutat de Salamanca i ens ha fet arribar quatre pinzellades sobre el col·legi-convent de la Mercè i sobre personalitats que, suposadament, hi van despuntar.

El relat oficial diu que l'orde de la Mercè es va instal·lar a Salamanca el 1331, quan una delegació de mercedaris catalans va ocupar unes cases humils al raval, a la riba del riu Tormes.

L'any 1412, el cabildo de la ciutat fa donació, a petició de fra Juan Gilabert (ben segur deu ser el valencià fra Joan Gilabert Jofre, que va viure del 1350 al 1417 i va ser company de predicació de Sant Vicent Ferrer), de la Sinagoga Menor als Pares Mercedaris Calçats perquè hi estableixin un col·legi-convent, que s'anomenarà «de la Veracruz».

Segons que sembla, d'aquest Col·legi-convent de la Mercè van sortir-ne força personatges il·lustres, els quals van passar a formar part de la història de la ciutat de Salamanca. Per exemple, Fra Angel Tajal, que va ser general de l'Orde i bisbe de Lió (França), així com ambaixador del rei d'Aragó en el Concili de Constança. També va ser mercedari un altre salmantí: En Diego de Anaya i Maldonado, que va representar el rei de Castella en el mateix concili. I encara n'hi ha més: fra Bartolomé de Olmedo, que va participar a la conquesta de Mèxic. O insignes catedràtics de les universitats de Salamanca, Turena o París. Fem referència a fra Juan de Solis, fra Jerónimo Matute, fra Juan de Pie de Puerta o fra Pedro Salazar.

Situació de l'antic edifici

Certament, força membres importants de l'orde mercedària són, pel que es veu, fills de Salamanca. Ara bé, hom té la impressió que aquestes interessants personalitats les han fetes castellanès. De Tajal, per exemple, he trobat referències un xic diferents: que es deia Antoni Cajal, o Tajal i era català de naixença, religiós mercedari, prior del seu col·legi-convent de Barcelona, general de l'orde i ambaixador al Concili de Constança pel rei d'Aragó i que va morir el

25 de maig de 1417 [1].

Continuo amb el relat oficial. A l'abril del 1812, durant la Guerra de la Independència, el convent va ser enderrocat gairebé íntegrament per les tropes franceses. Els francesos es van proposar, es diu, de fortificar millor la part de la ciutat on hi havia l'edifici i els seus voltants. Arribats en aquest punt, m'adono que, curiosament, a la mateixa guerra s'enderroca el gran Palau dels reis catalans a València ?informació que extrec del llibre El Cid de València era Català d'En Lluís Maria Mandado (pàgina 41). Tenint en compte tot el que va succeir en aquella guerra, el conflicte l'hauríem de denominar: Operació saqueig, espoli i enderroc. I és que si ens atenim als fets militars, molts entesos afirmen que no es pot parlar d'un enfrontament entre exèrcits, que això són relats foscos de la història...

Leandre Martí

Notes bibliogràfiques:

[1] Colección de DOCUMENTOS INÉDITOS para La Historia España. D. Miguel Salvá y D. Pedro Sainz de Baranda. Tom XIV, pàgina 543.